

№_____ від 22 вересня 2020 р.

Прем'єр-Міністру України

Шмигалю Д.А.

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Асоціація правників України (далі Асоціація) є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує понад 6 000 правників із метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудові правової держави та розвитку юридичної професії.

До лав Асоціації входить значна кількість провідних експертів із різних сфер науки та практики, які у свою чергу, володіють унікальними знаннями і широким практичним досвідом у відповідних галузях.

Зокрема, на базі Асоціації активно функціонує Комітет з конституційного права, адміністративного права та прав людини (далі – Комітет АПУ), серед пріоритетів і завдань якого є робота над найбільш актуальними питаннями профільного законодавства.

За повідомленням Міністерства юстиції України, 11.08.2020 о 19:00 було введено в промислову експлуатацію оновлене програмне забезпечення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі – «ЄДР»). Це один із ключових реєстрів у державі, який містить дані щодо всіх українських суб'єктів господарювання.

Відповідно до пункту 1 наказу Міністерства юстиції України від 25.06.2015 № 1059/5, адміністратором Єдиних та Державних реєстрів, створення та забезпечення функціонування яких належить до компетенції Міністерства юстиції України, визначено державне підприємство «Національні інформаційні системи» (Надалі – ДП «НАІС»). При цьому, на ДП «НАІС» як адміністратора покладено обов'язки щодо здійснення заходів зі створення, впровадження та супроводження програмного забезпечення реєстрів, зокрема, ЄДР.

Розробка нового програмного забезпечення ЄДР з метою реалізації функцій відповідно до вимог чинного законодавства розпочата ДП «НАІС» у 2017 році. Відповідно до інформації про закупівлі, що оприлюднюється згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» (закупівлі в системі «Prozorro» UA-2020-06-25-011540-a, UA-2018-10-17-000312-b), протягом 2018-2020рр., ДП «НАІС» на послуги щодо інформаційно-технічної підтримки ЄДР було витрачено принаймні 36 800 000 гривень.

Відповідно до повідомлення на офіційному веб-сайті ДП «НАІС» від 21.07.2020, необхідність оновлення програмного забезпечення обумовлена низкою переваг використання оновленого ЄДР, зокрема:

- завдяки використанню сучасних технологій спрощено доступ користувачів до реєстру;
- створено додаткові механізми контролю та модулі безпеки, що сприятимуть у протидії рейдерству;
- покращено якість внесення даних про кінцевих бенефіціарних власників шляхом їх чіткого структурування та відокремлення від засновників.

На даний час доступ користувачів до інформації із ЄДР в електронній формі здійснюється наступним чином:

- через портал електронних сервісів (веб-сайт ЄДР <https://usr.minjust.gov.ua>)
- шляхом отримання відповідного набору даних ЄДР, що має розміщуватись ДП «НАІС» на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних (<https://data.gov.ua>) і оновлюватись кожні п'ять робочих днів
- в складі платної сервісної послуги з надання даних із ЄДР, що надається ДП «НАІС» на договірних засадах.

При цьому в оновленому програмному забезпеченні ЄДР з самого початку виявлено помилки і технічні несправності, що тривалий час не дозволяли отримувати актуальну інформацію з нього для використання в господарській та/або іншій професійній діяльності, а саме:

- до веб-сайту ЄДР щодня протягом тривалого часу відсутній доступ;
- на веб-сайті ЄДР відсутня інформація стосовно юридичних осіб – великих платників податків, а також відсутні дані в полі «Назва установчого документа» юридичних осіб, відсутні дати реєстрації юридичних осіб;
- інформація на пошукові запити на веб-сайті ЄДР не надавалася взагалі або надавалася із значною затримкою в т. ч. після дублювання запиту;
- на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних набір даних ЄДР не оновлюється з 07.08.2020;
- в складі платної сервісної послуги з надання даних із ЄДР, що надається ДП «НАІС», відсутня інформація про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) юридичних осіб;
- інформація ЄДР, отримана з різних джерел (веб-сайт ЄДР, Єдиний державний веб-портал відкритих даних, платна сервісна послуга з надання даних із ЄДР) відрізняється як за формою (термінологічні відмінності), так і за змістом (відсутні або відрізняються дати реєстрації/припинення, коди ЄДРПОУ тощо).

Станом на даний час в ЄДР залишаються неусуненими такі істотні недоліки, що значно ускладнюють роботу з ним:

- до веб-сайту ЄДР щодня деякий час відсутній доступ;
- на веб-сайті ЄДР та на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних відсутня інформація щодо ідентифікаційних кодів ЄДРПОУ юридичних осіб-засновників/учасників;
- на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних набір даних ЄДР, передбачений Наказом Міністерства юстиції України від 28.03.2016 № 897/5, не оновлюється з 07.08.2020;
- в складі платної сервісної послуги з надання даних із ЄДР, що надається ДП «НАІС», відсутня інформація про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) юридичних осіб;
- інформація ЄДР, отримана з різних джерел (веб-сайт ЄДР, Єдиний державний веб-портал відкритих даних, платна сервісна послуга з надання даних із ЄДР) відрізняється як за формою (термінологічні відмінності), так і за змістом (відсутні або відрізняються дати реєстрації/припинення, коди ЄДРПОУ тощо).

Таким чином, мета, заради якої здійснювалося впровадження оновленого програмного забезпечення ЄДР, не досягнута:

- функціонал ЄДР працює нестабільно (значно гірше ніж до оновлення), внаслідок чого доступ користувачів до реєстраційних даних унеможливлено або істотно ускладнено;
- зміст інформації із ЄДР у різних джерелах надається в неповному обсязі, всупереч вимогам закону;
- наявні розбіжності в різних джерелах інформації з ЄДР.

Внаслідок цього не дотримуються вимоги щодо систематичного та оперативного оприлюднення і оновлення інформації ЄДР, забезпечення достовірності та повноти зазначеної інформації і гарантованості права на її отримання в цілому.

Така ситуація щонайменше порушує ряд законодавчих актів та інших документів, що передбачають вимоги до належного функціонування, змісту й обсягу інформації ЄДР, а також її оновлення в різних джерелах, зокрема:

- стаття 34 Конституції України;
- статті 11, 12 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»;
- статті 5, 6, 20 Закону України «Про інформацію»;
- статті 4, 5, 10¹, 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21.10.2015 № 835;
- Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 10.06.2016 № 1657/5;
- Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Переліку інформації, що підлягає оприлюдненню у формі відкритих даних, розпорядником якої є Міністерство юстиції України» від 28.03.2016 № 897/5;
- умови договорів щодо надання сервісної послуги у формі прикладного програмного інтерфейсу ЄДР, укладених ДП «НАІС» із користувачами послуги.

Виходячи з того, що на даний час функціонування ЄДР здійснюється з істотними недоліками, враховуючи, що протягом 2018-2020рр., ДП «НАІС» на послуги щодо інформаційно-технічної підтримки ЄДР було витрачено принаймні 36 800 000 гривень, виникає питання щодо ефективності витрачання зазначених коштів в особливо великих розмірах.

На даний час ЄДР є єдиною інформаційною системою України, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання достовірної інформації про юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадські формування для потреб державних органів та органів місцевого самоврядування, а також учасників цивільного обороту.

Зазначений реєстр безумовно відноситься до критичної державної інформаційної інфраструктури і має, зокрема, безпрецедентне значення для забезпечення її безпеки і обороноздатності. Тому забезпечення його належного функціонування має пріоритетне значення і тому потребує привернення уваги на найвищому державному рівні.

З огляду на викладене, просимо Вас, шановний Денисе Анатолійовичу, втрутитися у ситуацію, яка склалася із Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань і вжити відповідних заходів щодо забезпечення його належного функціонування.

Крім того, **звертаємо Вашу увагу на доцільність ініціювання додаткових заходів**, направлених на з'ясування обставин належного виконання адміністратором Реєстру своїх обов'язків, а саме:

- проведення перевірок належного виконання обов'язків посадовими особами ДП «НАІС», відповідальними за належне функціонування та внесення даних до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

- проведення заходів державного фінансового контролю щодо ДП «НАІС» стосовно питань цільового використання і ефективності витрачання фінансових ресурсів, дотримання законодавства про закупівлі у зв'язку із розробкою і впровадженням оновленого програмного забезпечення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

- проведення перевірки стану криптографічного і технічного захисту оновленого програмного забезпечення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та інформації в ньому.

Президент

Денис Бугай